

UNIVERZITA KARLOVA
Pedagogická fakulta
Katedra biologie a environmentálních studií

HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(Posudek oponentky)

Předložila studentka: PhDr. et Bc. Martina Hrozányová

Název: Naučná stezka Údolím Labe a její didaktické využití na ZŠ

Oponentka: Mgr. Dagmar Říhová, Ph.D.

1. CÍLE A HYPOTÉZY

Autorka v úvodu detailně stanovuje cíle práce: vytvořit námět pro exkurzní využití NS Údolím Labe ve výuce na ZŠ a zjistit, zda je tato organizační forma efektivní. Oba „velké“ cíle byly beze zbytku a velmi pečlivě splněny.

Teprve při dalším čtení, až na str. 43, se ukáže, že krom těchto „velkých“ cílů byly vytčeny další, směřující k upevňování vybraných znalostí, zlepšování fyzické kondice jízdou na kole, a posilování sociálních a komunikačních kompetencí. Splnění těchto cílů – ježto záleželo na osobním zapojení účastníků cyklovýjezdu – však nemohu zhodnotit.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ A FORMÁLNÍ ÚPRAVA

Práce obsahuje všechny předepsané náležitosti a je psána příjemnou češtinou bez chyb a překlepů; velmi dobře se čte. Část věnovaná konkrétním lokalitám Polabí je zajímavá a láká k návštěvě mnohých popisovaných míst. Všechny oddíly práce jsou logicky členěny a i zprvu méně tradičně působící umístění některých kapitol ve výsledku funguje velmi dobře.

Práci lze rozdělit na část seznamující s cílovou oblastí, exkurzemi jako takovými, RVP ZV se zřetelem k přírodopisu. Následuje výzkumná část (od str. 43), která příjemným a nenásilným způsobem prolíná návod na uskutečnění přírodovědného výletu, obecnou metodiku takového plánování a popis školy, pro kterou je návrh určen (ZŠ Pod Marjánkou). Teoreticky opominuty nejsou ani mezipředmětové vztahy. Potěšila mne i implementace práce s mapou. Předložená teze díky tomu opravdu představuje komplexní návrh exkurze.

Návrh byl prakticky otestován na vzorku deseti dobrovolníků (následek koronavirových omezení výuky); posun jejich znalostí byl testován klasickou metodou pretest-posttest za pomoci vyplňování pečlivě konstruovaného dotazníku-pracovního listu.

Potěšilo mne, že diskuze získaných dat je skutečnou diskuzí. Jakkoliv divně to zní, zřídka se v roli oponenta setkám s reálnou diskuzí na konci práce; obvykle jsou za diskuzi vydávány různé typy shrnutí.

Seznam zdrojů práce čítá 55 citací. Protože autorka nezvykle cituje elektronické zdroje číselným indexem pod čarou na konkrétní stránce a „tištěné“ zdroje harvardským stylem citování, nebyla jsem schopna zjistit, zda jsou seznamy shodné. Dosud jsem se nesečkala s citační normou, která by velela vztahovat se takto diametrálně odlišně k „elektronickým“ a „tištěným“ citacím a domnívám se, že je vhodnější všechny typy zdrojů citovat jednotným způsobem dle normy, kterou si autor vybere. Na srozumitelnosti to však práci neubírá a je to výtka čistě kosmetická.

3. KOMENTÁŘ OPONENTKY

Závěrečná práce Martiny Hrozányové mne velmi příjemně překvapila. Čekala jsem další z řady „exkurzních“ prací, ale jediné, co tuto práci do exkurzní řady staví, je „vnější“ cíl – návrh exkurze. Práce však pečlivě rozpracovává množství dalších témat. Oplývá nebývalou vnitřní konzistencí: je sepsána pro autorku charakteristickým „prolínavým“ způsobem. Líbí se mi, jak autorka pracuje s obsahem i s jazykem; i centrální – na mé usedlé exkurzní představy velmi odvážný – cyklistický nápad. Chvályhodné je pečlivé zhodnocení výchozího stavu znalostí oproti znalostem získaným při exkurzi (ač musím přiznat, že mne trochu zklamalo, že šlo o znalosti čistě faktografické); potěšilo mě také autorčino vědomí si nezobecnitelnosti dat získaných na malém vzorku.

Celkově proto práci hodnotím jako velmi zdařilou, plně a s nadšením ji doporučuji k obhajobě a vznáším dva cykloexkurzní dotazy.

4. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ

Domníváte se, že je možné cykloexkurzi podniknout pro celou třídu, bez dobrovolné selekce?

Přiznávám, že osobně se jakékoliv cykloexkurzi *a priori* bráním, neboť se domnívám, že z činnosti „jízda na kole“ do činnosti „pečlivé hledání drobných bezobratlých ručním sběrem“ nelze přepnout tak, aby hledání bezobratlých k něčemu bylo. Jaký je Váš názor na toto – lze přepínat mezi sběrem/pozorováním organismů a cyklojízdou tak, aby sběr (či jiná odborná činnost) za něco stál?

5. NAVRHOVANÉ ZÁVĚREČNÉ HODNOCENÍ

Práci jednoznačně a s nadšením doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 17. května 2021

Dagmar Říhová